

Telegrafu

Organ național-bisericesc

(Of.)

Onor. «Asociațiunea»

Sibiu

Abonamentul:

Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 130 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 4 Dolari.
Ziarul apare Marțea și Vinerea

Correspondențele

să se adreseze Redacției Telegrafu Român strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori ne-francate se refuză
Articole nepublicate nu se înapoiază

Prețul inserțiunilor:

un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației ziarului Telegrafu Român, Sibiu, str. Mitropoliei 45

Intrunirea românilor ortodocși Motiune

Astăzi 4 Martie 1928,

Noi, români creștini ortodocși, întruniți în sala de conferințe din parcul Carol din capitală, în scop de a ne consfătuși despre primejdia ce naște pentru neamul nostru dominant și pentru statul nostru român din legea pentru regimul general al cultelor minorităților, al cărui proiect a fost anunțat prin presă și depus la senat;

Ascultând cuvântările preoților Ion Mihălcescu profesor universitar, președintele Asociației generale a clerului ortodox din România, a p. Dr. Gh. Ciuhandu, președintele Asociației clerului ortodox din Ardeal, și a dlui Popescu Tudor, hotărâm:

Protestăm cu toată puterea în contra faptului că conducătorii noștri legali ne lasă în completă necunoștință despre această gravă problemă a legii cultelor minoritare, care ne interesează în cel mai înalt grad, pentru că prin ea se stabilește viața sufletească religioasă a cetățenilor români minoritari.

Luând cunoștință despre această lege, atât cât s'a putut, din cele publicate de presă, în urma comunicării ce i s'a făcut de dl ministru de culte al țării, constatăm că dsa nu a comunicat textul proiectului de lege, ci numai opiniile dsale despre acest proiect de lege și protestăm contra acestui procedeu care ne împiedecă să cunoaștem proiectul legii și să-l apreciem noi înșine, și cerem publicarea lui în presă, ca să putem lua cunoștință de el.

Din comunicarea dlui ministru de culte rezultă totuși clar, că guvernul prin această lege și prin Concordat transformă biserica ortodoxă unită cu Roma de care aparțin dela 1700 români de același sânge și limbă cu noi, frați ai noștri dar plecați din biserica noastră ortodoxă strămoșească, singura biserică a neamului nostru, prin trădarea mitropolitului Atanase și a unei părți din clerul

ortodox de atunci, în biserica catolică de rit grec.

Protestăm cu toată energia în contra acestei crime ce se săvârșește în contra neamului nostru dominant, căci prin acest fapt se desființează adevărata tărie a neamului nostru, unitatea sufletului neamului nostru, unitatea religiei noastre strămoșești creștine ortodoxe, admitându-se prin lege că neamul nostru poate avea două și chiar mai multe biserici. Acest fapt este contra istoriei noastre care arată că creștinismul ortodox este anterior formării neamului nostru român și statelor politice române și că deci această religie creștină ortodoxă a creiat neamul nostru dând suflet, adică conștiință istorică, neamului băștinaș, dac unit cu resturile romane și ale altor neamuri și formând astfel un neam nou, neamul nostru românesc, care la rândul lui, prin singura putere a sufletului lui creștin ortodox a înființat în veacurile 13 și 14 statele Muntenia și Muntenia; apoi, după veacuri de viață ortodoxă a unit aceste două principate și a întemeiat regatul liber al României; și în sfârșit România-Mare, prin puterea și sacrificiul sufletului ortodox, nu catolic, pentru că în războiul de întregirea neamului au suferit, au murit și au biruit români ortodocși, nu catolici. Numai noi ortodocși am întemeiat România-Mare.

Din adâncă convingere că neamul nostru nu poate să-și schimbe biserica, nu numai în total, dar nici în parte, pentru că sufletul nostru nu e marfă de împărțit, întemeiați pe art. 1, 5 și 22 din Constituție, care arată că România este statul numai al neamului nostru dominant, că el este și trebuie să rămână în vecii vecilor *unitar*, adică format din noi români cari aparținem unei singure origini etnice acea dacoromană, cari vorbim o singură limbă aceea românească, și avem o singură religie, aceea creștină

ortodoxă, protestăm în contra transformării bisericii ortodoxe unite cu Roma numai în formă, în biserica catolică de rit grec, cerem să fie lăsată așa cum este, pentru că sântem siguri că Dumnezeu va deschide în curând ochii fraților noștri, și ei se vor reîntoarce la biserica ortodoxă strămoșească, și astfel să întregim și sufletul românesc, după cum am întregit trupul, adică pământul românesc.

Protestăm contra încheierii Concordatului cu Roma, pentru că acest contract este anti-constituțional, de oarece art. 22 al. ult. din Constituție zice: «Raporturile dintre diferite culte și stat se vor stabili prin lege», — anti-constituțională este deci și dispoziția proiectului legii care dă drept guvernului să încheie acest Concordat cu papa, pentru că legea afară din Constituție nu poate exista.

Protestăm contra faptului anti-constituțional că guvernul face să se voteze acest proiect de lege conținând Concordatul, după ce a încheiat Concordatul, — ceea ce face că Corpurile legiuitoare nu se pot pronunța liber, de oarece guvernul le impune să ratifice un Concordat încheiat anterior existenței legii.

Cerem anularea acestui Concordat, pentru că este anti-constituțional de oarece art. 88 din Constituție nu dă drept Regelui în numele căruia lucrează guvernul să încheie asemenea contract, ear legea care să-i dea acest drept, nu există, de oarece face acum această lege.

Cerem anularea Concordatului și pentru că Corpurile legiuitoare să se poată pronunța liber asupra acestei legi.

Protestăm în contra atitudinii clerului bisericii unite, care pentru a păstra averea și numai averea românilor care-i părăsesc, amenință guvernul cu demisii și depunerea cârjelor, răscoală poporul lor contra guvernului, amenințând că vor lupta pe viață și pe moarte, seamănă ura în contra noastră până a ne batjocori cu vorba, că noi sântem «Greci ziși ortodocși», spunând poporului

lor că noi sântem mai răi ca turcii și ca ungurii.

Cerem guvernului să menție în lege dreptul credincioșilor de a-și lua biserica și averea când părăsesc «unația» și să ia măsuri de pedepsire a tuturor acestor clerici uniți cari insultă țara care-i întreține.

Protestăm cu ultima energie în contra recunoașterii cultului baptist. Aceasta este o neiertată greșală a guvernului și o imensă primejdie pentru statul român.

Această recunoaștere este anti-constituțională, pentru că art. 5 din Constituție proclamă existența în stat a neamurilor sau națiunilor formate fiecare din origină etnică, limbă și religie. Deci în statul român religia există în ori care din aceste neamuri sau naționalități ca element component al lui, fie că neamul are o singură religie cum are neamul nostru dominant, religia creștină ortodoxă; cum are neamul evreiesc, religia mosaică; cum are neamul turc, religia mohamedană; fie că are 2 sau mai multe, cum are neamul german și cel ungar, care are două și chiar trei biserici. *Dar afară din aceste națiuni, cult care să existe parazit* furaând prin înșelătorie credincioși, ori cărei biserici, a ori cărei neam, este anti-constituțional și deci este inadmisibil. Este primejdios pentru cetățeni, pentru că se tulbură liniștea conștiinței lor, prin propaganda acestor secte, active pentru că agenții lor sânt plătiți cu dolari și cu lire sterline. Este primejdios pentru stat, de oarece recunoscând baptismul va fi obligat să le recunoască pe ori câte secte vor cere, pentru că statul nu poate face diferențe între ele, și pentru că fiecare e susținută de un anumit stat, al cărui agenți sânt membrii ei. Este în sfârșit primejdios pentru stat, pentru că înmulțirea sectelor religioase, duce la slăbirea ordinii publice prin agitațiile pe care la provoacă între membrii diferitelor confesiuni.

Protestăm principial în contra legii regimului cultelor, pentru că cultele sânt forme ale religiilor care sânt numai elemente componente ale națiunilor; trebuie

deci votată legea pentru organizarea națiunilor minoritare, care va reglementa fiecare din cele trei elemente componente constituționale originea etnică, limba și religia. Numai prin această lege, care va fixa raporturile dintre națiunile minoritare și dintre națiunea dominantă și statul român, se va obține o pașnică conviețuire între cetățenii români ai țării noastre. De aceea cerem onor. guvern să renunțe la legea cultelor și să aducă legea pentru organizarea națiunilor.

Protestăm în contra declarației dlui ministru de culte că «România este stat laic», pentru că istoricește nu este adevărată, și pentru că Constituția prevede formal că statul român este stat creștin ortodox, de oarece națiunea dominantă în stat este definită conform art. 22 din Constituție prin biserica creștină ortodoxă, care pentru acest motiv este biserică dominantă în statul român.

Această declarație a dlui ministru de culte, este și a guvernului, pentru că a făcut-o și dl prim-ministru. Ea este primejdioasă pentru că «laic» în vorbirea obșnuită este sinonim cu «ateu», și astfel declarația guvernului că statul e «laic» apare ca un îndemn, pentru locuitori, la ateism, adică la uitarea lui Dumnezeu. Ateismul lipsind pe om de singura autoritate a lui Dumnezeu, capabilă să țină în frâu instinctele lui animalice care îi îndeamnă la fapte rele, face din cetățenii țării oamenii fără disciplină interioară, și astfel statul neputând da fiecărui cetățean un învățător, un judecător și un jandarm, își vede ordinea publică amenințată și idealul desființat prin această materializare a vieții.

Rugăm pe toți românii ortodocși din toată țara să arate deputaților și senatorilor pe care i-au ales ca să reprezinte voința lor, că ei le cer categoric să voteze conform voinței noastre sus arătate.

De asemenea cerem P. S. S. Mitropoliți și episcopi ortodocși să susție aceste cereri ale noastre, și nu altele; pentru că în Senat sânt mandatarii noștri românii ortodocși, cari formăm biserica dominantă în stat.

Însărcinăm delegația noastră să prezinte această mișcare înaltei Regente, dlui prim-ministru și membrilor guvernului, presei și s'o răspândească în toată țara cu acest gând: Dumnezeu să ne apere!

Pr. Dr. Ion Mihalcescu,
Profesor Universitar București, Președintele Asociației Generale a Clerului Ortodox din România

Pr. Dr. Gh. Ciuhardu,
Președintele Asociației Clerului Ortodox din Ardeal

Popescu Tudor
Advocat și Profesor. — Directorul ziarului Națiunea Dominantă

Biserica ortodoxă și conștiința națională

O conferință vrednică de remarcă, despre *Biserica creștină ortodoxă în legătură cu conștiința națională*, a ținut Duminecă d. a. dl profesor Alexandru Oțetelișanu la Fundațiunea Carol I în București.

Conferențiarul pornește de la ideea că nu-i nevoie, pentru a dovedi că noi am păstrat și întărit ideea latinității, să alergăm la Roma papilor: ideea latinității o aflăm păstrată în biserica noastră ortodoxă, în poezia poporului și în multe din datinile sale.

Cu privire la trecut, oratorul arată, că o vreme în Ardeal biserica noastră a fost lăsată în pace în ce privește limba; a suferit totuși mult din cauza catolicismului.

Din cauza presiunii catolice, tendința de a rezista influenței acestei biserici s'a manifestat prin încercările de descălicare peste munți.

Cercetând trecutul regatului și Ardealului găsim o strânsă legătură între dezvoltarea vieții noastre ca popor și biserica ortodoxă. Creștinismul ortodox a fost credința noastră în toate părțile locuite de români până la 1700, când motive de ordin lumesc au hotărât o mică parte a bisericii românești din Ardeal să se unească cu Roma. Nu se poate deci despărți viața poporului nostru de biserica creștină ortodoxă: între acestea s'a stabilit de veacuri legături indestructibile.

Dacă acum, din cauza scăderii sentimentului religios, mai ales la orașe, legăturile între biserică și conștiința noastră națională au slăbit, ne întrebăm, e nevoie să păstrăm această legătură? Poate conștiința națională s'ar putea dezvolta deosebit de biserică, poate chiar adoptând altă credință? E cu neputință! Noi, românii, nu ne putem despărți de credința creștină ortodoxă, fiindcă poporul nostru mai vrea să trăiască și să însemne ceva în istoria omenirii. El nu poate însă reprezenta nimic despărțindu-se de credința creștină ortodoxă.

Idealul părinților noștri a fost împlinit. Realizarea unui ideal, în viața unui popor ca și în viața indivizilor, are o latură bună, dar și una rea.

Împlinirea unui ideal aduce satisfacția sufletească. Dar, dacă în locul acestui ideal, nu așezi îndată un altul, ești desorientat. Un popor fără un nou ideal este sau un popor ce duce o viață de azi pe mâine, sau un po-

por desorientat. Nevroza de după război se datorește în mare măsură lipsei unui nou ideal.

Generația noastră care a împlinit idealul național își va face datoria să întruchieze noul ideal.

Poporul nostru nu vrea nici să moară, nici să ducă o viață de azi pe mâine. Preocupările de azi se îndreaptă spre chestiuni economice și financiare. Dar, ne punem întrebarea: dacă scopul nostru e să exoloatăm câmpiile, pădurile, căderile de apă, subolul, de ce trebuie să trăim ca români?

Chestiunile economice și financiare nu sânt scop, ci mijloc pentru ca, fiind o țară îndestulată, să dăm sufletului românesc dezvoltarea și strălucirea genului lui. Idealul nostru e ideal cultural și moral specific genului românesc. Idealul acesta nu poate fi însă satisfăcut numai cu cultură și morală, care pot fi importate de aiurea. Cu aport de imitatori nu avem rațiunea de a trăi. Trebuie să venim cu caracteristica genului neamului nostru. Trebuie să privim binele prin prisma neamului nostru: Acesta e scopul pe care trebuie să-l urmărim.

Acest ideal nu-l putem împlini în afară de biserica creștină ortodoxă. Noi nu putem fi altceva decât creștini ortodocși, fiindcă așa-i formată structura noastră sufletească.

Credința creștină e o moștenire pe care trebuie să o păstrăm legată de sufletul nostru. Confundându-se cu viața poporului nostru, ortodoxismul a înregistrat clipe de bucurie și tristețe. Au încercat unii să latinizeze limba noastră, dar n'au reușit, fiindcă ea și-a trăit o viață lungă în timpul căreia a ajuns la caracterul ei specific. Neamul nostru, deasemeni e, așa fiindcă a trăit o viață comună cu biserica ortodoxă.

Creștinii ortodocși au fost totdeauna toleranți.

Dar nu trebuie trecut cu vederea faptul că până la 1700 întreg neamul românesc n'a cunoscut decât biserica ortodoxă, și că biserica unită n'a dezvoltat ideea latinității ei, numai a precizat o, prin prețioasele contribuțiuni ale școlii latiniste din Ardeal.

Biserica creștină ortodoxă este singura care a închegat toate pornirile sufletești ale neamului nostru.

Mărire bisericii ortodoxe care ne-a adus aici unde suntem și care ne va duce acolo unde vrem să fim în civilizația omenirii... —

Conferența a fost călduros aplaudată de publicul ales și numeros.

Regimul cultelor în comisiunea senatului. După ce s'edintă publică de Luni a senatului a fost ridicată, membrii comisiunii învățământului, cultelor și artelor a maturului Corp, s'au întrunit în sala de ședință.

A prezidat I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae al Ardealului, asistat de d-nii G. Bogdan-Duică, vice-președinte, C. Rgu și pâr. D. Turcu, secretari. Au participat Mitropolitii Pimen al Moldovei și V. Suciu al Blajului, episcopii Co-ma Petrovici, Roman Ciorogariu, Grigorie Comșa, Iuliu Hosu, Al. Nicolescu, Tr. Frențiu, șefrabul dr. I. Niemerow etc.

Comisiunea a luat în examinare proiectul de lege asupra noului regim al cultelor, depus Vinerea trecută pe biroul senatului.

Dl Al. Lăpedatu, ministrul cultelor, a luat parte la lucrările cerute cu prilejul examinării pe articole a proiectului.

Desbaterile urmează.

Presiuni mari asupra guvernului, în chestiunea legii cultelor, se continuă din partea bisericii romano-catolice. Ziarul clujan *E. lenzék* de astăzi primește din București știrea următoare pe care o înregistrăm fără comentariu: O înaltă persoană bisericească a Romei papale, de prezent în capitală, a declarat, că papa *Pius* — în cazul când proiectul legii cultelor n'ar primi modificările donte de biserica apusului — *va denunța concordatul imediat, va rechemă pe Doid, nuntial papal din București, și va întrerupe legăturile diplomatice cu România.*

Pavilionul bisericii. În cursul acestui an se va serba la Constanța jubileul de 50 de ani dela realipirea *Dobrogei* la patria veche. În expoziția națională, care va înfățișa vizitatorilor tot ce s'a lucrat până acum pentru propășirea acestei provincii, va avea și biserica pavilionul său. Aici vor fi expuse: albumuri cu bisericile vechi și nouă, cu mănăstiri, cu diferite odoare bisericești, monografii privitoare la cler și la viața religioasă a dobrogenilor, vestminte preoțești, cărți vechi de ritual ș. a.

FOIȘOARA

Educație și apostolat ortodox

— Conferință ținută de Părintele *Dr. Gr. Cristescu* în Dumineca ortodoxiei, 4 Martie 1928, în sala Urania din Sibiu —

«Cel mai greu lucru din lume», spune undeva, *Merejkowsky*, «este pentru mulți, de a rosti în chip simplu cuvintele cele mai simple din Sf. Evanghelie: «cred, Doamne, ajută necredințel mele!».

În această zi, când biserica noastră sfântă și dreptslăvitoare, comemorează o biruință strălucită a profundului și esențialului ei simț de evlavie, reputată acum 11 veacuri, după lungi și grele lupte, se cuvine să prindem toată înfiorarea credinței noastre, toată smerenia recunoștinței noastre și tot avântul speranțelor noastre, în mărturisirea desăvârșitei

încăderii în puterea și ocrotirea providențială a lui Dumnezeu: «credem, Doamne, ajută necredințel noastre!». Zilele însemnate de bucuria izbânzii, pentru creștini, trebuie să fie deapăruri prilej de cucernică smerire și de osârduitoare reculegere. Toate luptele mari trebuie să înceapă cu rugăciunea și toate biruințele lor, trebuie să se încununeze cu ea, căci nimeni nu biruiește nicidecum, dacă nu se luptă rugându-se și nicio biruință nu e dăinuitoare, dacă, bucuria ei, nu se topește în râvna mistuitoare și statornică a rugăciunii către Dumnezeu.

Lupta înseamnă jertfă, iar biruința cere jertfa. Împărăteasa Teodora de pildă, râvnitoarea apărătoare a icoanelor sfinte, răpuse pe surpătorii credinței binecinstitoare, prin jertfelnicie nepregetată, dar izbândă câștigată, li ceru o jertfă dureroasă, aceea de a porni în surghiun, osândită de propriul său fiu. Liniștea unei mănăstiri, asprimită de înfrânare

și vâpaia nestinsă a credinței, fură prielnice desăvârșirii ei sufletești și pregătirii ei depline, pentru suprema biruință a vieții noastre, pentru dobândirea Împărăției luminei celei vecinice.

A crede, înseamnă, întotdeauna, a te jertfi pentru celace crezi, pentru că jertfa este suprema expresie a iubirii, care, aceasta, este esența credinței înseși. «*Biserica este comunitatea celor ce iubesc, în slujba celor ce suferă*», adică a celor ce cred și se jertfesc, pentru cei ce nu trăiesc din darurile și mângăierile credinței, pentru cei ce nu cunosc decât istovirile suferinții și neizbânzii. Un fiu al bisericii ortodoxe, trebuie să fie, prin urmare, un erou al iubirii care se pune în slujba suferinții oamenilor, în slujba luminării și stăințirii conștiinței lor prin virtute.

Disciplina slujirii, caracteristică personalității creștinului ortodox, trebuie să fie și azi ca și în trecut, im-

Dela Asociația clerului „Andrei Șaguna“

— Despărțământul Sibiu —

P. O. D. preoți, membri ai Asociației clerului, se convoacă prin aceasta la adunarea ordinară a despărțământului, ce se va ține în Sibiu, Joi în 22 și Vineri în 23 Martie c. — cu următoarea ordine de zi:

Ziua I. a. m.

1. Te-Deum la ora 9.
2. Deschiderea adunării.
3. Raportul asupra activității pastorale a preoților în anul 1927.
4. Constatarea plătirii cotizațiilor pe anul 1927.
5. Alegerea alor doi delegați la congresul viitor.
6. «Adevărurile dogmatice ale bisericii noastre ort. în predică» (care adevăruri dogmatice, când și în ce formă au să fie propuse în predică), de p. M. Neagu.
7. «Atitudinea preotului ort. român față de actualele împrejurări bisericesti» (Secte, Legea Cultelor, Concordat) de p. I. Todea.
8. Chestiuni oficiale.

După masă și a II-a zi.

1. Mărturisirea preoților.
2. La ora 9, Sf. Liturghie. Predică. Impărtășirea preoților.

Sibiu, la 6/III 1928.

Emilian Cioran
președinte.

INFORMAȚIUNI

Sfintire de steag. Duminecă dimineața s'a ținut în capela școlii ortodoxe din București prăznuirea Duminecii ortodoxe și sfintirea drapelului Societății ortodoxe naționale a femeilor române. După serviciul divin au ținut cuvântări ocazionale: I. P. S. Sa Patriarhul Miron, dna Al. Cantacuzino, dl ministru al instrucțiunii Dr. Angelescu ș. a.

Di profesor N. Iorga a ținut Sămăbăta o conferință la Academia de Instrucțiuni și Bele Arte din Paris, arătând descoperirile efectuate anul trecut în România cu prilejul studierii bisericii din Vodița, în Otenia, care durează din 1370.

Societatea Sf. Gheorghe a elevilor liceului «Aurel Vlaicu» din Orăștie,

operativul educativ, prin excelență, al bisericii noastre. Imperativul dogmatic nu e valabil decât prin imperativul etic, caritativ, el însuși cuprins esențial în imperativul dogmatic.

Crezi în Dumnezeu? Aceasta înseamnă că îl iubești! Dar iubirea față de Dumnezeu, nu ți-o poți dovedi, decât prin iubirea față de aproapele tău. A sluji lui Dumnezeu înseamnă, deci, a sluji aproapelui tău; iar a sluji aproapelui tău înseamnă a te jertfi pentru el. Pildă luminoasă de slujire prin jertfă, ne este Mântuitorul! Ne sânt sfinții! Ne este înțelega bisericii ortodoxe mucenică! Aghiografia bisericii noastre este scrisă cu sângele a mii de martiri.

Jertfa purcede din sfințenie și Dumnezeu se sfințește prin jertfă.

«Biserica ortodoxă este o scară așezată între pământ și cer pentru înălțarea oamenilor: pe treptele ei stau sfinții». (S. Boulgakof, *Le ciel sur la terre*).

desvoltă o rodnică activitate sub conducerea elevului Axente Liuba și suptăveghierea catihetului, părintele Necșa. Duminecă elevul Liuba a citit lucrarea sa: «Poate înlocui știința religia?»

Descoperire medicală. Profesorul Paul Leimas, medic șef al maternității din Montpellier, a expus la facultatea de medicină din acest oraș descoperirea sa asupra nașterii fără dureri. Doctorul decară că procedarea sa este fără primejdie atât pentru mamă, cât și pentru copil.

Berari îngrijați. La München, în orașul artiștilor și al iubitorilor de bere, stau în luptă crâncenă două partide, unul este apărător al berii, al doilea apără laptele. În favoarea laptelui poartă lupta mai ales sportivii cari spun că berea le este cât se poate de stricăcioasă. S'a deschis în același oraș o mare lăptărie, în care sânt serviți zilnic peste trei mii băutori de lapte. Cei mai îngrijați de soarta ce i așteaptă sânt freșe berarii.

ȘTIRI LOCALE

Conferență. Duminecă în 4 l. c., s'a continuat contribuția de conferințe, adusă cu multă competență din partea Externității universitare din Cluj. Despre «Cuvinte vechi și cuvinte nouă» a vorbit, cu luminoase explicații, dl profesor universitar **Sextil Pușcariu**. Conferențiarul arată, cum unele vechi cuvinte pot să lămurască părți întinecoase din istoria neamului, dovadă că poporul daco-român nu s'a retras, pe vremuri, cu totul în adăpostul codrilor, ci a mai rămas și la șes, în mijlocul orașelor. Privitor la cuvintele nouă sau neologisme, dl profesor scoate la iveală *bunul simț* al poporului român, care ne-a ferit de exagerările curentului latinist, italianist scl, și a păstrat unitatea limbii atât de nealterată, încât țărani români, din orice provincie a țării, se pot înțelege desăvârșit unii cu alții; nu tocmai același lucru se poate afirma despre pătura noastră intelectuală. Din acest punct de vedere, conferențiarul înșiră câteva prea interesante exemple de neologisme ardelenesti, alcătuite fără simț pentru limbă și înlocuind buni termeni din limba poporului. Mai circulează prin Ardeal, și astăzi, multe asemenea neologisme care nu sânt altceva traduceri din latinește prin mijlocirea limbii *germane* (mai adăugăm: și *maghiare*), și neînțelese dincolo de munți, (b. o. ardelenismul «a elupta» e nemăscul *erkämpfen*, tradus de unguri în *kiküzdent* și apoi

de români în *a elupta*). E timpul ca intelectualii ardeleni să se desbăre de ele, și să pună în locul lor termenii potriviți, de care limba noastră nu este tocmai săracă. — Auditorul a urmărit cu mare interes toate expunerile distinsului conferențiar.

Conferența a fost încadrată într-un festival, organizat de maestrul N. Oancea, cu concursul elevilor și elevilor Școlii comerciale superioare.

Seara, dl prof. Sextil Pușcariu a fost sărbătorit de Astra, de Asociația prof. secundari și de toată intelectualitatea sibiană, din prilejul împlinirii a 50 de ani. — Au tostat: I. P. C. Sa Păr. Arhim. Dr. V. Stan, vicarul mitropoliei în numele I. P. S. Mitropolit Nicolae, absent din oraș, dl Dr. Preda în numele Astrei, dl Dr. Gr. Cristescu în numele Academiei teologice, dl prof. Popa în numele Asociației prof. secundari, dl inspector general P. Petrescu în numele învăț. primar, și dl Dr. L. Ionaș în numele despărțământului.

Tuturor li-a răspuns, în calde cuvinte de grațitudine, sărbătoritul.

Crestături

Se știa de mult și acum, cu ocazia discutiunii din jurul proiectului de lege al Regimului cultelor, se constată din nou că suratele partidului național-țărănesc, «Patria» și «Gazeta Transilvaniei», stau exclusiv în serviciul bisericii greco-catolice.

«Patria» cu un zel demn de o cauză mai bună, număr de număr publică toate svărcolirile blăjene și toate apelurile gherlane, pe când despre impozantele adunări ale credincioșilor bisericii noastre ținute în ultimul timp în Sighișoara, Brașov, Hunedoara, Petroșani, Sebeșul-săseșc, Săliște, Brad etc., n'are nici o iotă.

Iar bătrâna Gazetă, publică un chilometric articol despre atentatul bisericii noastre contra bisericii greco-catolice, iar despre frumoasa intrinire a clerului și poporului nostru din județul Brașovului ținută la 29 Februarie a. c. nu are nici o cunoștință.

Mă rog, de ce este vorba? Nici mai mult nici mai puțin, decât că statul român voiește să aducă o lege justă, *de o egală îndreptățire pentru toate cultele*, dar episcopatul greco-catolic în frunte cu rușii și brașovenii, temându-se că și vor pierde privilegiile, patronale etc. moștenite dela habsburgi, stăgă ca din gura șarpei.

(N. v. Arsenlew, *Die Kirche des Morgenlandes*).

«Sfânta taină a Euharistiei este mijlocul de transfigurare și sfintire a pământescului prin ceresc» (N. v. Arsenlew, *Ostkirche und Mystik*).

Educația euharistică în vederea apostolatului ortodox, trebuie să fie prin urmare, idealul cel mai scump al tuturor acelor ce-au pășit către «sfânta luminare» în pronaosul sfintei noastre biserici, și s'au smerit înaintea slăvitelor ei icoane. «In liturgiile sale sfinte, biserica ortodoxă, are tezaurul Sf. Evanghelii» (Fr. Heller, *Katolscher und evangelischer Gottesdienst*).

și misticismul lor simbolic preînchipuiește proslăvirile cerului. Din zorile vieții și până la limanurile veciniei, biserica noastră nu încetează a ne împărtăși călăuzirile ei materne și toate inspirațiile trebuitoare vieții noastre harice. (Urmează).

Acesta este fondul svărcolirilor papistașilor, în deplină frățietate cu șovinistii mailatiști.

Până acum să știa, că România-mare a fost făurită pe lângă ajutorul bunului Dumnezeu, de viteazul și înveci neuitatul Rege Ferdinand sprijinit de sfetnicii săi, marii băbați de stat Ion I. C. Brătianu, Tache Ionescu, Nicolae Filipescu, și de viteja fără de seamă a celor 800.000 de *dorobanți ortodocși* căzuți pe câmpul de luptă; dar această credință este răsturnată în coloanele «Patriei» prin noua doctrină a dlui profesor Simeon Ghizdavu, care eșind din celebrai obscuritate băjeană ne spune: «Proiectul legii cultelor înseamnă începutul persecuțiunii contra bisericii (gr.-cat.) care a fost factorul cel mai însemnat al întemeierii însăși a statului român modern».

Bravo dl Ghizdavu. Dă înainte! Istoria războiului mondial scrisă de dl Chirițescu, nu plătește o ceapă, pusă în fața noii teorii a Dtaie.

Păcat, că Carageale a dispărut.

«Patria» aseamănă plecarea I. P. S. Sale Mitropolitului din Baj Dr. Vasile Sucu la București cu surghiunul suferit de fostul episcop Inocențiu Clain din partea papistașilor la Viena și Roma.

Câtă indelicatețe iezuitică!

I. P. S. Sa dela Blaj este primit din partea «grecoilor» din București cu toată bunăvoința și afabilitatea, cu toate onorurile ce se cuvin unui principe bisericesc și nu va fi îndrămat să se prezinte înaintea vreunei comisii aulice cum a fost supus episcopul I. Klein în Viena din partea urmașilor lui Loyola, cel atât de mult prețuit astăzi de toți rușii și gizdavii.

Dl prof. univ. Simeon Mehedinti sub titlul: «O lecție de istorie politică», publică în numărul din Februarie al revistei «Societatea de mâine», un judțos articol în care face o caracterizare a bărbaților noștri de dincoace de Carpați, cari purtau lupta sub stăpânirea maghiară. Vorbind despre lugoji ni scrie: «Postul de comandă era redacția săracuță a «Drapelului». Dar alături se simțea falanga Branisce, Brediceanu, Popovici... iar mai la o parte era fortul întărit al episcopiei unde priveghea înțeleptul și bunul episcop Hossu».

De motuis nihil nisi bene.

Cu toate acestea atragem binevoitoarea atențiune a dlui profesor Mehedinti în cât privește pe Prea Sf. Episcop răposat Hossu, să binevoiască a răfoi memoriile contelui Ștefan Tisza publicate din partea Academiei maghiare din Budapesta și suntem siguri că și va schimba părerea.

Tomis, revista eparhială de Constanța, are în Nr. 2 din 1928 următorul sumar: Jubileul de 50 ani dela realipirea Dobrogii, de episcopul Ț. Gherontie. — Postul, de Ec. I. Grigorescu. — Mucenicia sfântului Policarp de Ec. Iulian Constantinescu. — La 24 Ianuar, de Pr. George Petre. — Sectele și sectanții de I. Grigorescu. — Patria de I. Grigorescu. — Păreri a doi savanți francezi asupra raportului dintre «Știință» și «Religie», de Manea Enuță. — Ajut. săracilor. — Mișcarea în Cler. — Informațiuni. — Diverse. — Abonamentul anual 120 lei. Se adresează: Revistei Tomis, Constanța, la sf. Episcopie.

(36) 1—3

Nr. 187/1928.

(37) 1—3

Ad. Nr. 285/1928.

(33) 3—3

CONCURS

Pentru întregirea parohiei de cl. III-a Mihai-Viteazul protopresbiteratul Sighişoara, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt:

1. Cele fasonate în coala B. pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat.

2. Sesiunea parohială, 24 jugăre pământ cultivabil şi 6 jug. păşune, în total 30 jugăre.

3. Locuinţă în natură.

4. Câte 1 ferderă de porumb dela fiecare familie, resp. fum.

5. Trei sorţi de lemne din pădurea urbariariştilor.

Doritorii de a ocupa acest post îşi vor înainta cererile de concurs oficiului protopresbiterat tractual în termenul legal, având a se prezenta în vre-o Duminecă sau sârbătoare în parohie spre a cânta respective celebra şi cuvânta şi a face cunoştinţă cu poporul.

Mihai-Viteazul, din şedinţa consiliului parohial ținută la 7 Ianuar 1928.

Romul Pulca,
adm. preşedinte.

Victor Baciu
notar.

Nr. 55/1928 prot.

Am văzut:

Sighişoara, la 2 Martie 1928

Emilian Stoica
protopop.

Concurs

În conformitate cu ord. P. V. Consiliu arhiepiscopesc din 7 Febr. a. c. Nr. 1133 se publică concurs pentru întregirea parohiei a doua Rod, parohie de clasa I, prot. Sălişte, cu termen de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post sânt:

Salar dela stat conform coalei B. şi Stola obicinuită în parohie.

Candidaţii îşi vor înainta cererile de concurs instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopopesc şi se vor prezenta în comună spre a fi cunoscuţi de popor.

Sălişte la 27 Februarie 1928.

Oficiul prot. ort. rom. Sălişte în înţelegere cu consiliul parohial din Rod.

Dr. D. Borela
protopop.

Anunţuri şi reclame

Cel mai răspândit ziar care poate fi întrebuinţat pentru anunţuri şi reclame în cercurile preoţeşti din Ardeal, este

Telegraful Român

Anunţuri şi reclame se primesc la Administraţia ziarului, în Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45.

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III Toderiţa, protopopiatul Oltul, judeţul Făgăraş, publicăm concurs, cu termen de 30 zile dela prima apariţie în Telegraful Român.

Retribuţiile sânt cele fasonate în Coala B.

Reflecţii, îndreptăţi la acest post, sânt poftiţi să şi trimită cererile, provazute cu documentele necesare, în termen Oficiului protopopesc Oltul-Şercaia; să se prezinte şi în parohie în vre-o Duminecă şi sârbătoare, cu observarea dispoziţiilor reglementare, pentru a cânta — eventual a celebra — şi a face cunoştinţă cu poporul dreptcredincios.

Şercaia, 4 Februar 1928.

Oficiul prot. ort. rom. Oltul.

Vasile Stoileana
protopop.

A apărut în ediţie nouă:

Frumoasa din Nor

şi alte poveşti, de E. HO-DOŞ. Volumul conţine, pe 196 pagini, 12 dintre cele mai frumoase poveşti din popor. Se află la: Librăria Arhidiecezană, în Sibiu. Preţul 60 lei şi porto.

Nou!

A APĂRUT:

Nou!

„Mie a vietui este Hristos!“

— Scrisori pastorale —

De Icon. Dr. Gr. Cristescu, profesor.
Preţul Lei 40, plus spese de poştă 10 lei

Teologie şi Sacerdotiu

tipul clasic al păstorului ortodox şi idealurile pastorale moderne, de Icon. Dr. Gr. Cristescu, profesor. Preţul Lei 30—, plus spese de poştă Lei 10

Se pot comanda dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu.

Citiţi

MEMORIILE

Arhiepiscopului şi Mitropolitului

Andrei Şaguna

Au apărut într'un frumos volum, de 112 pagini, cu ilustraţiuni. Cartea cuprinde însemnările lui Şaguna despre fapte şi întâmplări momentuoase din viaţa sa. Se află la:

Librăria Arhidiecezană în Sibiu.

Preţul: 25 Lei

Nr. 58/928.

(35) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa III-a Măgura cu filiala Topliţa, protopopiatul Băiţa, se publică concurs cu termen de 30 de zile, dela prima publicare în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post sânt:

1. Salarul dela stat.

2. Stola obişnuită.

3. În Matera Măgura, dela circa 86 familii, câte una ferdelă cucuruz sfărâmat, care se va răscumpără cu bani.

În filia Topliţa, dela circa 76 familii, câte una ferdelă cucuruz şi folosinţa a lor 7 jugăre fână, precum şi folosinţa cimiterelor în ambele comune.

Casă parohială nu este.

Reflecţii la acest post sânt poftiţi să şi trimită rugărilor provazute cu documentele necesare, în termenul legal, oficiului protopopesc Băiţa, şi să se prezinte în parohie spre a fi cunoscuţi de credincioşi.

Băiţa, la 20 Februar 1928.

Oficiul protopopesc în înţelegere cu consiliul parohial.

Dumitru Secărea
protopop.

Dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu, se poate comanda

ACAFISTUL

Preasfintei Născătoare de Dumnezeu şi alte rugăciuni

legat foarte fin, în plus, cu copii şi aurit. Preţul de Lei 400—

Mai sânt şi se vând în **Librăria Arhidiecezană, Sibiu,** câteva exemplare din

Calendarul Bunului Creştin

(Vechiul Calendar arhidiecezan)

pe anul 1928

Cuprinde bogată materie, cu frumoase chipuri

Conţinutul acestui Calendar este următorul:

Jalea ţării. — Repriviri (asupra anului 1927). — Din viaţa Regelui Ferdinand I. — Un mare împărat despre Isus Hristos. — † Dr. Ioan Mihu. — Versuri religioase: Naşterea Domnului, şi Înălţarea. — Peatra. — Lumină în întunec. — Pace vouă! (versuri). — Curtea de Argeş. — «Şi ne iartă nouă»... (din viaţa voevozelor români). — Căsătoria morţilor. — Obicei la greci. — Gonirea diavolilor. — Preoteasa în mijlocul sătencelor. — Pentru trezirea conştiinţei creştine. — Nou imn. — În post. — La poarta raiului. — Dumnezeu ştie ce face. — Fel de fel: 1. Ce poate rugăciunea! — 2. Țăranii tot mai cuminte. — 3. Cei trei magi. — 4. Cămaşa fericitului. — 5. Țăranul şi bolşevicul. — 6. Cum să ne purtăm cu preoţii? — Glume ş. a.

Chipuri: † Regele Ferdinand I. — M. Sa Regina Maria. — M. Sa Regele Mihai I. — Înalta Regentă: A. S. R. Principele Nicolae, I. P. S. Sa Patriarhul Miron, George Buzdugan. — A. S. R. Principesa-mamă Elena. — Biserica episcopală dela Curtea de Argeş.

În celelalte părţi ale Calendarului se află: Cronologia, zilele şi lunile de peste an, mersul vremii; însemnarea târgurilor ş. a.

Calendarul s'a tipărit în două ediţii: o ediţie cu *Şematismul* bisericii ortodoxe române din Arhidieceza de Alba-Iulia şi Sibiu, cu «Evidenţă» pentru oficiile protopresbiterale, parohiale, catiheti şi învăţători, — şi altă ediţie *fără Şematism*.

Preţul: Ediţia cu Şematism 50 Lei, — fără Şematism 20 Lei

Plus porto postal Lei 10, şi sânt a se trimite înainte prin mandat poştal.

Librăriilor, pentru desfacere peste 10 exemplare, se dă rabat